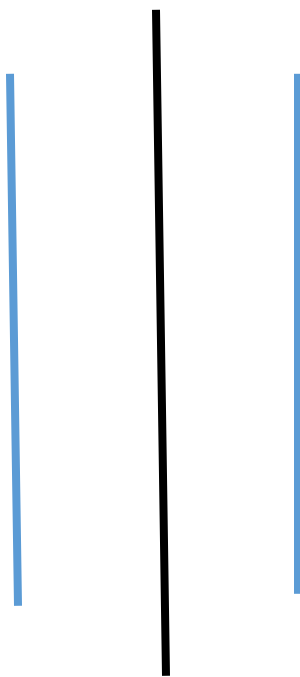

मनसुनको आपतकालीन कार्य योजना

२०७५

योजना तयार पार्ने:
जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
नुवाकोट

बिषय सूची
परिच्छेद १

१. परिचय
- १.१ जिल्लाको समष्टिगत वस्तु स्थिति
- क. भौगोलिक अवस्था, सिमा तथा क्षेत्रफल
- ख. जनसंख्या
- ग. जल प्रवाह प्रणाली
- घ. जिल्लाको विपद् तथा बाढी पहिरो संकटासन्नताको अवस्था

परिच्छेद २

२. योजनाको तयारीको अवस्था, उद्देश्य र आवश्यकता
- २.१ योजना तयारीको विद्यमान अवस्था
- २.२ कार्य योजनाको उद्देश्य
- २.३ योजनाको आवश्यकता
- २.४ योजनाको अपेक्षित उपलब्धि
- २.५ कार्य योजनाका सीमाहरू

परिच्छेद ३

३. क्षमता विप्लेषण तथा भौतिक स्रोत
- ३.१ क्षमता विश्लेषण
- ३.२ भौतिक स्रोत
- ३.२.१. खोज तथा उद्धार सामग्रीहरू

परिच्छेद ४

४. जिम्मेवारी तथा योजना
- ४.१ सम्बद्ध निकाय तथा जिम्मेवारी
- ४.२ मनसुनको आपतकालीन कार्य योजना

परिच्छेद १

१. परिचय

वर्षातको समयमा जिल्लामा घट्न सक्ने बाढी पहिरो लगायतका जोखिमको प्रभाव न्युनीकरण तथा पूर्व तयारीको अभ्यासको रूपमा यो मनसुनको आपतकालीन कार्य योजना-२०७५ तयार गरिएको छ।

योजनाको कार्यान्वयनको लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको समन्वयमा नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल, जिल्लाका २ नगरपालिका, १० गाउँपालिकाहरूमा गठन भएका स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, विपद् क्षेत्रमा कार्य गर्ने सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरूले महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्नु पर्ने देखिन्छ। जिल्ला समन्वय समिति र राजनैतिक दलको समेत योजनाको सफल कार्यान्वयन गर्न अहम भूमिका रहेने छ।

१.१ जिल्लाको समष्टिगत वस्तु स्थिति

क. भौगोलिक अवस्था, सिमा तथा क्षेत्रफल

नुवाकोट जिल्ला नेपालको ३ नम्बर प्रदेश अन्तर्गत एक पहाडी जिल्ला हो । उत्तरमा रसूवा जिल्लासँग सिमाना जोडिएको झण्डै अर्धचन्द्राकारको रूपमा पुर्व पश्चिम फैलिएर रहेको भौगोलीक बनावटमा पहाडी भूभागको अंश ७१ प्रतिशतलेकाली भूभागको अंश १८ प्रतिशत तथा टार, बेसी र समथर भूभागको अंश ११ प्रतिशत रहेको छ भने नुवाकोट जिल्लाको अवस्थिती २७°४५'देखि २८°२०'उत्तरी अक्षांश सम्म र ८५°०'देखि ८५°४५'पुर्वी देशान्तर सम्म फैलिएको छ । समुन्द्र सतहबाट न्युनतम ४५७ मिटर देखि अधिकतम ५१४४ मिटर उचाई सम्म भु धरातल रहेको यस जिल्लाको क्षेत्रफल ११२१ वर्ग कि.मि.छ । यो जिल्ला राजधानीसँग समेत जोडिएको ऐतिहासीक, राजनैतिक, भौगोलीक, दृष्टिकोणले नेपालकै महत्वपूर्ण स्थान ओगटेको छ । ऐतिहासीक धरोहर तथा पुरातात्वीक संरचनाको रूपमा ७ तले दरवार तथा धार्मीक संरचनाको रूपमा भैरबी मन्दिर, दूषेध्वर महादेव मन्दिर समेत यस जिल्लामा अवस्थित छ ।

ख. जनसंख्या बनावट

नुवाकोट जिल्लामा नेपालको कुल जनसंख्याको १.२५ प्रतिशत मानिसहरू बसोबास गर्दछन् । यो जिल्लामा कूल जनसंख्या २,८८,४७८ रहेको छ । पुरुष ४८ प्रतिशत महिला ५२ प्रतिशत रहेकोछ । हिन्दु ५७.९५ प्रतिशत, बौद्ध ४०.३६ प्रतिशत र अन्य १.६९ प्रतिशत धर्मावलम्बीहरू रहेको छन । जात जातीको हकमा तामाङ्ग ४२.९ प्रतिशत, ब्राम्हण १८.९ प्रतिशत, क्षेत्री १२.६ प्रतिशत, नेवार ७.४ प्रतिशत, राई ३.६ प्रतिशत तथा अन्य जातीहरू १४.६ प्रतिशत, जनघनत्व २५७ कि.मि. रहेको छ ।

ग. जल प्रवाह प्रणाली

विभिन्न स्थानहरूबाट वग्ने नदी तथा खोलाहरू र उच्च पहाडी क्षेत्रमा रहेका ताल तलैयाहरूनै जिल्लाका प्रमुख जलसम्पदाहरू हुन् । त्रिशुली, सूर्यामती र तादी जस्ता मुख्य नदीहरू र तलाखु, लिखु, कुमरी, फलाखु, सिन्दुरे, छत्रे, कोल्पु लगायतका अन्य साना नदीहरू लगायत सूर्य कुण्ड, सागर कुण्ड, बोल्देही ताल जस्ता

ताल तलैयाहरुले जिल्लाको जलाधार क्षेत्रमा महत्वपूर्ण स्थानओगटेका छन् वर्तमान समयमा नदी खोलाबाट बालुवा, ढुंगा, गिट्टी उत्खनन् गर्ने कार्यबाट पहिरो, भूक्षय तथा पानीका स्रोत खस्कने चुनौती बढ्दै गएको देखिन्छ ।

घ.जिल्लामा भएका विपद घटनाहरु :

क.भुकम्प :- विश्वका भुकम्पीय खतरा युक्त देश मध्ये ११ औं जोखिमयुक्त भएको र गत वर्षको महाभुकम्पले पारेको असर बाट समेत जिल्लाका केही स्थानका घरहरु, विद्यालयहरुमा असर देखिएको छ । ग्रामिण भेगमा प्राय कच्ची घरहरु हुने भएकाले भत्कन गई धनजनको क्षति हुनेसक्ने विगतको अनुभवले देखाउछ । २०७२ वैशाख १२ र २९ गते गएको महाभुकम्पबाट यस जिल्लामा पनि अधिकांश घरहरुमा आशंक रुपमा क्षती पुऱ्याएको अवस्था छ । नुवाकोटमा महाभुकम्पले १११२ ज्यान गएको र १०५० घाइते भएका छन् ।

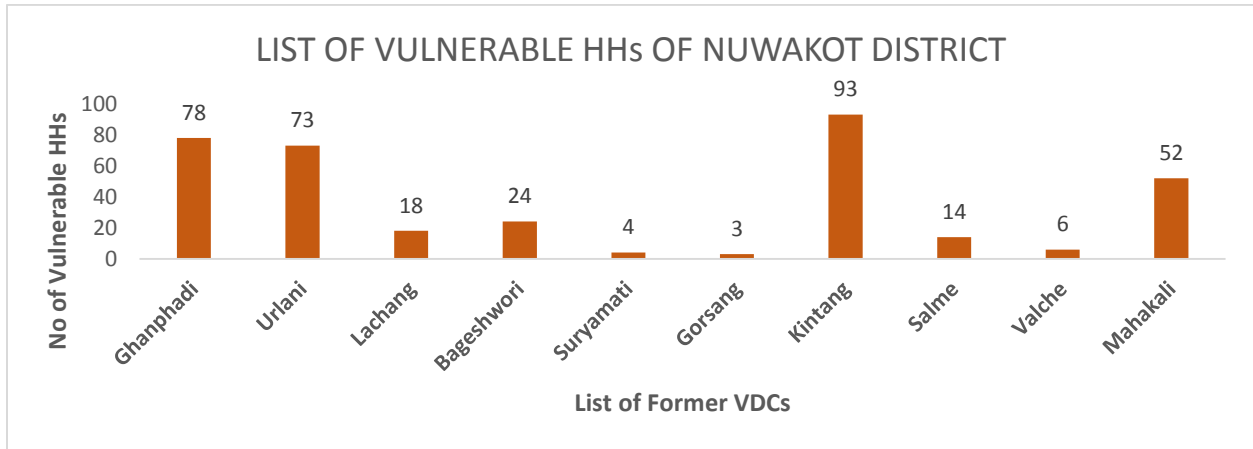
ख. बाढी/पहिरो :- वर्षायाममा हुने अविरल वर्षाका कारण यस जिल्लासँग जोडिएका पहाडी जिल्लाको माथिल्लो तटिय क्षेत्रको पहाडी भु-भागमा वर्षेनी पहिरो गई रहने गर्दछ । यसै अनुरुप यस जिल्लाको प्रायः सबै तल्लो तटिय क्षेत्रमा बाढी गई मानविय तथा धनजनको क्षति हुने गरेको पाइन्छ । जिल्लाअपातकालिन कार्यसंचालन केन्द्रअनुसार विगत ७४/७५ मा १६ पहिरो र बाढीका घटनाहरुघटेका छन् । जिल्लामा बाढि पहिरोबाट उच्च, मध्यम र न्यून जोखिममा रहेका साविकका गा.वि.स.हरु निम्न रहेका छन् ।

संकटासन्नताको तह	साविक गा.वि.स / न.पा	
उच्च	२१	मनकामना, गेखु, बागेश्वरी, फिकुरी, बसुन्चेत, ओखरपौवा, महाकाली,साल्मे, गाँउखर्क, सुन्दरादेवी, रालुकादेवी, पञ्चकन्या, कल्याणपुर, ध्याङफेदी, लच्याङ, किम्ताङ, सामरी, बुङताङ,देउराली, जिलिङ, दुईपिपल,
मध्यम	३२	चारघरे, खरानीटार, बेलकोट, मदानपुर, थानसिङ, बेतिनि, समुन्द्रटार, भद्रुटार, उर्लेनी, नर्जामण्डप, गणेशथान, भाल्चे, सुर्यमति, चाउथे, तारुका, बुधसिं, कुमरी, सिक्रे, चौघडा, खाँनीगाँउ, तुप्चे, कविलास, गोर्स्याङ, दाङसिङ, बालकुमारी, चतुराले, लिखु, राउतवेसी, समुन्द्रादेवी, शिखरवेसी, हल्लेकालिका, छाप
न्यून	९	विदुर न.पा., ककनी, काउले, खड्कभञ्ज्याङ, सुनखानी, थप्रेक, रातमाटे, तलाखु

स्रोत: मनसुन प्रतिकार योजना २०७४ साल

साथै जिल्लाका जोखिम पूर्ण बस्ति हरुको स्थानान्तरणको अवस्था निम्न बमोजम रहेको छ ।

क्र.स.	वडा	साविक गा.वि.स	जम्मा जनसंख्या	संकटासन्न घरधुरी	बस्ती सारेको ठाउँ	बस्ती बसाई सराई को संख्या	सहयोगी संस्था	घर निर्माणमा सहयोग
१. दुष्पेश्वर गा.पा.	१	घ्याङफेदी	३१००	७८	दुष्पेश्वर ३, रामति	४५	P IN/CSRC	OXFAM
२. तादी गा.पा.	१	उलेनी	४०१४	७३	तादी गा.पा.-३ खरानीटार,बुदुने	७३	P IN/CSRC	OXFAM
३. सूर्यगडी गा.पा.	१	लच्याङ	४४८०	१८	सूर्यगडी-४, हल्दीकालिका	१४	P IN/CSRC	OXFAM
	२	बागेश्वरी	४९८६	२४			P IN/CSRC	
४. लिखू गा.पा	३	सुर्यामती	३६५४	४			P IN/CSRC	
५. तारकेश्वर गा.पा	५	गोरस्याङ	३४३१	३			P IN/CSRC	
६. म्यागङ गा.पा	४	किम्ताङ	१९७६	१०५			P IN/CSRC	
७. किस्पाङ गा.पा	४	साल्मे	२१८५	१४			P IN/CSRC	
	१	भाल्चे	३४८८	६			P IN/CSRC	
८. शिवपुरी	५	महाकाली	३५२४	५२			P IN/CSRC	

HRRP, Nuwakot 2018

ग. आगलागी :-सुख्खा मौसममा अधिराज्यको समस्या जस्तै यस यस जिल्लाको पनि मुख्य समस्या बनेको छ । जनचेतनाको कमी, बारी तथा खान्याको भ्यास (घुन्यान) डढाउने क्रममा जंगलमा आगो लगाउने र सलाई, चुरोट, विडी जस्ता आगो जन्य वस्तुहरु लापरवाही रुपमा प्रयोग गर्नाले खास गरी चैत्र देखि जेष्ठ सम्म आगलागीका घटनाहरु भई रहने गर्दछ । तर कतिपय स्थानहरुमा राम्रो घाँस र मलको आशमा जानवुभी आगो लगाई दिने प्रचलन रहेको छ । यस वर्ष बिगत ७४/७५ मा हाल सम्ममा १५ आगलागीका घटनाहरुले जल्लुका साथै घरवार बिहिन बनेका छन भने शुचौपाया समेत क्षती भएकोछ ।

जिल्लामा भएका बिभिन्न आगलागी तथा बाढी पहिरो का घटनाहरुको बिबरण:

क्र.स.	आगलागीका घटना	बाढी पहिरोका घटना	मानवीय क्षति	घटना भएको महिना	कैफियत
१.	➤ घर क्षति पञ्चकन्या गा. पा-२; ➤ बेलकोट ना.पा-४ घर क्षति (सिलेन्डर पङ्कियेर); ➤ बिदुर ना.पा-२ बिधुतसर्ट ले आगलागि	➤ किस्पाङ गा.पा. ४. कुखराफार्ममा क्षति;		०१ / २०७४	
२.	➤ तार सर्ट ले गाडी मा आगलागि (बिदुर ना.पा)	➤ जग्गा क्षति बेलकोट ना.पा-२		०४ / २०७४	
३.	➤ सिलेन्डर पङ्कियेको (२ घर क्षति)	➤ ताडी गा.पा -४, ➤ दुप्चेश्वर गा.पा, ➤ बिदुर ना.पा -२, ➤ तलेजु दरबार भत्कियेको	२	०४ / २०७४	
४.		➤ बेलकोटगढी ना.पा-८ बगाएको	१	०४ / २०७४	
५.		➤ बेलकोट ना.पा-७ र ८ बगायेका;	२	०५ / २०७४	
६.	➤ म्यागङ गा. पा-३ घर क्षति; ➤ High voltage ले त्रिशुली पावर हाउस क्षति	➤ घर क्षति ककनी -२; ➤ जग्गा क्षति पञ्चकन्या गा. पा-२		०५ / २०७४	
७.	➤ ककनी गा. पा-७ घर क्षति	➤ पहिरो का घटना ककनी गा. पा-४ गम्भिर घाईते		०६ / २०७४	
८.	➤ बेलकोट ना.पा-९ सामुदायिक वनमा क्षति		१	०९ / २०७४	
९.	➤ बिदुर ना.पा-५ आगलागि अन्न क्षति;		१	१० / २०७४	

	➤ बिदुर ना.पा-६ विधुतसर्ट ले आगलागि				
१०.	➤ बिदुर ना.पा-११ आगलागि; ➤ लिखु गा. पा-४ आगलागि; ➤ बिदुर ना.पा-४ आगलागि ; ➤ बिदुर ना.पा-९ विधुतसर्ट ले आगलागि(trishuli hospital)			११/२०७४	
११.	➤ बिदुर ना.पा-४ मा जंगलमा आगलागि			१२/२०७४	
	जम्मा		७		

स्रोत : DEOC, Nuwakot

परिच्छेद २

२. योजनाको तयारीको अवस्था, उद्देश्य र आवश्यकता

२.१ योजना तयारीको विद्यमान अवस्था

गत वर्ष जिल्लामा मनसुनको पूर्व तयारीकालागि मनसुन पूर्व तयारी योजना-२०७४ तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याईएको थियो। २०७४ सालको चिसो मौसमको तयारी स्वरूप शीतकालीन योजना पनि तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याईएको छ । जिल्ला स्तरमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना-२०७४ सालमा तयार पारी बार्षिक रुपमा अद्यावधिक गर्ने गरिएको छ ।

मौसम अनुसारको विपद् प्रतिकार्यका लागि सोहि योजनालाई आधार मान्ने गरिएको छ। मनसुन पूर्व तयारीकालागि नेपाल सरकारका तर्फबाट विशेष कार्यक्रम नभएतापनि आवश्यकतानुसार नेपाल रेडक्रस तथा जिल्लामा कार्यरत विभिन्न निकायहरुको सहकार्यमा प्रभावितहरुलाई राहत सहयोग उपलब्ध हुँदै आएको छ।

तर प्रतिकार्यको लागि भने जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको अगुवाईमा प्रतिकार्य योजना तयार हुने गरेको छ। विपद् प्रतिकार्यमा नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी लगायतका जिल्ला स्थित संघ संस्थाहरुको सहयोग लिने गरिएको छ।

जिल्ला स्तरमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति रहेको छ। स्थानीय स्तरमा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन भएको छ । D.L.S.A (OXFAM) जिल्ला अगुवा सहयोगी निकायको रुपमा तोकिएको छ।

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको सचिवालयको सूचना व्यवस्थापन, समन्वय र प्रतिवेदन लेखन लगायत योजना तयारी र कार्यान्वयनमा सहयोग पुग्ने गरी जर्मन विकास सहयोगका तर्फबाट खटिएका एक जना डिडिआरसी सहयोगी अधिकृतलाई प्रमुख जिल्ला अधिकारीको मातहतमा कार्य गर्ने गरि व्यवस्था गरिएको छ।

विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयारी र कार्यान्वयनका गतिविधिमा जिल्लामा कार्यरत विभिन्न सरकारी, गैरसरकारी निकायले जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिसँग सहकार्य गर्दै आएका छन् ।

२.२ कार्ययोजनाको उद्देश्य

गर्मी मौसमको शुरुआत संगै वर्षातका कारण सृजना हुन सक्ने जोखिमहरूको विश्लेषण गर्दै त्यस प्रति सजग रहन, राहत तथा उद्धार कार्यकालागि जिल्ला स्थित सम्पूर्ण सुरक्षा निकाय, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सम्बन्धित गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरूको साथै स्थानीय समुदायको प्रभावकारी परिचालन गरी राहत तथा उद्धार कार्य योजनाबद्ध रूपमा छिटो छरितो र विश्वसनीय बनाउनु यस योजनाको मुख्य उद्देश्य रहेको छ ।

२.३ आवश्यकता

नेपालको विद्यमान संविधानको भाग-४, राज्यका निर्देशक सिद्धान्त, नीति तथा दायित्व अन्तर्गत प्राकृतिक साधन स्रोतको संरक्षण, सम्बर्धन र उपयोग सम्बन्धी नीति (९) मा प्राकृतिक प्रकोपबाट हुने जोखिम न्यूनीकरण गर्न पूर्व सूचना, तयारी, उद्धार, राहत एवं पुनस्थापना गर्ने भन्ने उल्लेख भएको छ ।

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ले समेत विपद् व्यवस्थापनका सवालमा स्थानीय तहका काम, कर्तव्य तथा अधिकारहरू स्पष्ट रूपमा व्यवस्था गरेको छ ।

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ कार्यान्वयनमा आएसँगै दैवी प्रकोप उद्धार ऐन २०३९ खारेज भएको छ । नयाँ ऐनको परिच्छेद ७को दफा १६(२)मा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार “जिल्लाको विपद् प्रतिकार्य योजना तयार गरी लागु गर्ने, गराउने” भनिएको छ ।

विद्यमान ऐनको भावना तथा मर्मलाई आत्मसात गर्दै नेपाल सरकार गृह मन्त्रालयको परिपत्र तथा निर्देशन मुताविक जिल्ला स्तरमा मनसुन पूर्व तयारी कार्य योजना तयार गरी वर्षातको समयमा हुन सक्ने विपद् जोखिमको न्यूनीकरण गर्ने आवश्यकता महसुस गरिएको हो । स्थानीय तहमा सबै नगरपालिकाले गाँउ/नगर र समुदाय स्तरमा मनसुन पूर्व तयारी कार्य योजना तयार गरी तयारी अवस्थामा रहन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा फर्त अनुरोध गरिएको छ ।

यस योजनाको तयारीबाट चालु वर्षका अतिरिक्त आगामी वर्षहरूकालागि समेत योजना तयारी र कार्यान्वयनकालागि मार्गदर्शन हुने विश्वास लिइएको छ । जिल्लाको जनसंख्याको ठूलो हिस्सा मनसुनको जोखिममा रहन सक्ने अवस्थामा विपद्संग सम्बद्ध सबै निकाय एवं तहलाई बढी जिम्मेवार बनाउन यसको महत्वपूर्ण भूमिका हुने विश्वास लिइएको छ ।

२.४ अपेक्षित उपलब्धि

यो योजनाको तयारी पश्चात निम्न उपलब्धि हाँसिल भएको हुनेछः

१. मनसुनका कारण उत्पन्न हुने जोखिमकोपूर्वानुमान गरी न्यूनीकरणमा सहयोग पुगेको हुने छ।
२. राहत संकलन एवं उद्धारको लागि सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरुको अधिकतम परिचालन भएको हुने छ।
३. मनसुनका कारण उत्पन्न हुनसक्ने विपद् प्रतिकार्यकालागि सम्बद्ध निकाय तयारी अवस्थामा रहेका हुने छन्।
४. अविरल वर्षाबाट निम्तिने जोखिमबाट बच्नस्थानीय संचार माध्यमबाट सन्देशमुलक सूचना प्रवाह भएको हुने छ।
५. विपद्को घटना घटेको अवस्थामा सम्बद्ध निकायले खेलन सक्ने भूमिका स्पष्ट भएको हुनेछ।
६. तयारी योजना किताव मनसुनबाट सृजित जोखिमको प्रतिकार्यको निम्ति मार्गदर्शन हुनेछ।

२.५ योजनाको सीमा

प्रस्तुत मनसुनको आपतकालीन कार्य योजना-२०७५ समग्र जिल्लाको अवस्थालाई मध्यनजर गरी तयार पारिएको छ। यद्यपि मनसुनको समयमा देखिन सक्ने विपद्बाट पर्ने सामाजिक आर्थिक वा भौतिक असर विभिन्न समुदाय वा स्थानीय तह पिच्छे फरक हुन सक्छ।

अतः यस योजनालाई स्थानीय तहबाट सुक्ष्म ढंगबाट विश्लेषण गरी तहाँबाट तयार पारिने विपद् पूर्व तयारी योजनाहरुमा समेट्नु पर्ने हुन्छ। योजना मुताविक तय भएका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्न एवं विपद्को समयमा तत्कालराहत एवं उद्धार कार्यका लागि स्थानीय तहबाट आवश्यक बजेटको व्यवस्थासमेत हुनु पर्ने देखिन्छ। स्थानीय तहले स्थानीय स्तरमा मनसुन पूर्व तयारी कार्य योजना बनाउदा प्रस्तुत कार्य योजनालाई एक खाका र मार्गदर्शनको रूपमा लिन सक्ने छ। स्थानीय तहले तयार पारेको योजना कार्यान्वयनमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले समन्वयकारी भूमिका रहन्छ।

परिच्छेद ३

३. क्षमता विश्लेषण तथा भौतिक स्रोत

३.१. क्षमता विश्लेषण

३.१.१ जनशक्ति

क) District Disaster Response Team(DDRT)

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको संयोजकत्वमा सुरक्षा निकाय, विभिन्न विषयगत अगुवा कार्यालयहरु, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, गैसस तथा DLSA समेतको प्रतिनिधित्व हुने गरि जिल्ला स्तरमा यो समूह गठन भएको छ। यो समूहले विपद् पर्दा सूचना व्यवस्थापन र समन्वयमा सक्रिय रूपमा कार्य गर्दछ।

ख) Community Rapid Response Team(CRRT)

समुदाय स्तरमा विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यका लागि विभिन्न संघ संस्थाको सहयोगमा CRRT तालिम प्रदान गरिएको छ ।

ग) खोज तथा उद्धार स्वयंसेवक

जिल्ला प्रशासन कार्यालयको संयोजकत्वमा सुरक्षा निकायहरूको सक्रियतामा संलग्नता रहेको खोज तथा उद्धार समिति रहेको छ। समितिलाई सहयोग पुग्ने गरि ८४ जना स्वयंसेवकहरू समेत स्थानीय स्तरमा तयार भएका छन् ।

घ) तालिम प्राप्त प्राथमिक उपचार स्वयंसेवक

समुदाय स्तरमा प्राथमिक उपचार सेवा प्रदान गर्न सक्ने ४५६ जना स्वयंसेवकहरू रहेका छन् ।

ङ) ग्रामीण प्राथमिक उद्धारकर्ता

जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयले ३ दिने तालिम प्रदान गरि ६१४ जना ग्रामीण प्राथमिक उद्धार कर्ता उत्पादन गरेको छ । यसमा हरेक वार्डबाट २ जनाका दरले सहभागी गराउने लक्ष्य रहेको छ ।

छ) Disaster Rapid Response Team(DDRT)

जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयका प्रमुखको संयोजनमा रहने गरि १२ सदस्यीय District Rapid Response Team(DRRT) रहेको छ ।

३.२. भौतिक स्रोत

३.२.१. खोज तथा उद्धार सामग्रीहरू

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको मातहतमा रहने गरि पिक, डोरी, बाल्टीन, सावेल, हेल्मेट, लाईफ ज्याकेट, हम्मर, स्टेचर, गल, इमर्जेन्सी लाईट, ट्रि कटर मेसिन, फोल्डिङ रेक, ड्रिल मेसिन, क्रोबार, लेदर पञ्जा, हेण्ड मायक आदि जस्ता खोज तथा उद्धार सामग्रीहरू जिल्ला स्थित सुरक्षा निकाय लाई हस्तान्तरण गरेको छ ।

क. सुरक्षा निकायहरूसँग भएका खोज तथा उद्धारका सामग्रीहरू :

क्र.स.	विवरण	इकाई	संख्या	कैफियत
१	क्याराविना डोरी	गोटा	२	
२	हर्नेस	गोटा	१	
३	भुमर	गोटा	२	
४	पोजिसर रोप	मिटर	१	

५	पहेलो हेल्मेट	गोटा	२०	
६	ग्लोब्स	जोर	४	
७	फिगर ८	गोटा	२	
८	ब्याराविना	गोटा	१२	
९	पहेलो ट्राफिक ज्याकेट	गोटा	२०	४ गोटा हेड

ख.जिल्ला दैबी प्रकोप बाट प्राप्त उद्धार सामग्री (विपद् ब्यबस्थापन)

क्र.स.	विवरण	इकाई	संख्या	कैफियत
१	२.५ K + V जेनेरेटर	गोटा	१	
२	पिग	गोटा	१०	
३	सावेल	गोटा	१०	
४	ड्रिल मेसिन	गोटा	४	
५	वायर कटर	गोटा	४	
६	टेन्ट डवल इन्डियन सेट	सेट	१	
७	प्लास्टीक डोरी	गोटा	१०	
८	स्टेटर फलामको	गोटा	४	मेडीकल
९	ट्राफिक ज्याकेट	गोटा	५	
१०	सेतो हेल्मेट	गोटा	५	
११	सेफ्टी ग्लोभ	गोटा	५	
१२	इन्टर ग्लोभ	गोटा	१८	
१३	हेमर	गोटा	५	

ग. बन कार्यालय बाट प्राप्त उद्धार सामग्री (विपद्ब्यबस्थापन)

क्र.स.	विवरण	इकाई	संख्या	कैफियत
१	वाटर पम्प सेट	गोटा	३	
२	छालाको पन्जा	जोर	१०	
३	पहेलो हेल्मेट	गोटा	७	
४	चांप	गोटा	५	
५	स्वाटर	गोटा	२	

घ.सेनासंग भएका अग्नि नियन्त्रण सामाग्रीहरु

क्र.सं.	विवरण	संख्या
१.	वाटर पम्प सेट	३
२.	छालाको पञ्जा	१० जोर
३.	पहेलो हेल्मेट	७
४.	चादे प्लाष्टिकको	२
५.	स्वाटर थान	२

ङ.नेपाल रेडक्रस सोसाइटी मातहतमा रहेको(हाल) मौज्दातजनशक्ति तथा सामाग्रीविवरण : (स्रोत स्नेपाल रेडक्रस सोसाइटी नुवाकोट २०७५)

सि.नं.	सस्थाको नाम तथा सर्म्पक न.	सामानको विवरण					
		त्रिपाल	कम्बल	बाल्टीन	कपडा सेट	भाँडा सेट	खाद्य भडारण

१.	नि.रे.सो. नुवाकोट जिल्ला शाखा विदुर नुवाकोट ०१०५६०९७०	१५०	३००	५०	५०	५०

च. **FAO**को मातहतमा मौज्जातजनशक्ति तथा सामग्रीविवरण:(Food and Agriculture Organization of the United nations).

सि.न.	विवरण	स्रोत साधन विवरण	कैफियत
१.	जनशक्ति	४	
२.	मोटर	१	
३.	अपातकालिन पुजी तथा सहयोग	विपत परेको खण्डमा आवश्यकतानुसार २४ घण्टाभित्र DDMC तथा FOOD Cluster को अनुरोधमा उपलब्ध गराउनेछ।	काठमाण्डौं कार्यालय (FAO)

३.२.२.तत्काल राहत सामग्रीहरू

विपद्को समयमा तत्काल राहत स्वरूप सामग्रीहरू उपलब्ध गराउन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिसँग , केहि थानटेन्ट, त्रिपालरहेको छन। नेपाल रेडक्रस सोसाईटीसँग र FAOसित विपद्को समयमा काम लाग्ने न्युनतम कम्बल, लत्ता कपडा र खाद्यान्न सामग्रीहरू समेत रहेको छ।

ठूलो विपद् पर्दा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले विभिन्न संस्थाहरूसँग समन्वय गरेर राहत सामग्रीहरू उपलब्ध गराउने गरेको छ।

३.२.३.सुरक्षित स्थानको व्यवस्था

विपद्को समयमा सुरक्षित तवरले वस्न सक्ने गरि जिल्लामा सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने काम भएको छ ।

३.२.४.सामुहिक आवास भवनहरू

भूकम्प पश्चात तत्काल र भविश्यमा हुन सक्ने जोखिमबाट जोगाउन पिडितलाई स्थाई व्यवस्था नभएसम्मकालागि कम्तिमा बसोबासको सुविधा उपलब्ध गराउने उदेश्यले साविकका गा.वि.सहरूमा गरि ७ वटासामुहिक आवास निर्माण कार्य सम्पन्न भई विपद् व्यवस्थापन समितिले सम्बन्धित स्थानीय तहमा हस्तान्तरण गरिएको छ।

नेपाल सरकारबाट यस जिल्लामा ७ वटा स्थानमा सुरक्षित स्थानमा आपतकालिन आवास को निर्माण सम्पन्न भई स्थानीय तह लाई हस्तान्तरण गरिएको छ।

क्र.स	साविक स्थान	हाल को स्थान	क्षमता	कैफियत
१	बुधसिङ्ग	तारकेश्वर गा.पा-४	१६ परिवार	
२	बर्सुन्चेत	मेघाङ्ग गा.पा-१	१६ परिवार	
३	उर्लेनी	तादी गा.पा-१	१६ परिवार	
४	थानसिङ्ग	लिखु गा.पा-५,६	१६ परिवार	
५	तुप्चे	विदुर ना. पा-७,८,९	१६ परिवार	
६	जिलिङ्ग	बेलकोट ना. पा-८,९	१६ परिवार	हाल बेलकोटगढी न.पा.को कार्यालय रहेको
७	औखरपौवा	ककनी गा.पा-१,२	१६ परिवार	

मनसुनको आपतकालीन कार्य योजना २०७४

परिच्छेद ४

४. जिम्मेवारी तथा योजना

४.१ सम्बद्ध निकाय तथा जिम्मेवारी

जिल्लामा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि २०७४ सालमा तयार भएको मनसुनको आपतकालीन कार्य योजनामा विभिन्न निकाय तथा विषयगत क्षेत्रहरूलाई जिम्मेवार भूमिकामा राखिएको छ। सोहि योजनालाई टेकेर जिल्ला स्थित पहिचान भएका विभिन्न निकायहरूमध्ये मुख्यगरी मनसुनको समयमा गर्नुपर्ने पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यसँग सम्बन्धित निकायहरूको भूमिका र जिम्मेवारी निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

क्र.सं.	निकायको नाम	जिम्मेवार व्यक्ति	जिम्मेवारी
१.	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	- समन्वयात्मक र नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने, - आवश्यकता अनुसार प्रदेश तथा केन्द्रीय स्तरमा सहयोग(मानवीय, आर्थिक र भौतिक)को लागि समन्वय गर्ने।
२.	सुरक्षा निकाय(नेपाली)	सुरक्षा निकाय प्रमुख	- खोज तथा उद्धार कार्यका लागि सक्रिय रहने - जोखिमको समयमा सुरक्षा व्यवस्था गर्ने।

	सेना, नेपाल प्रहरी तथा सशस्त्र प्रहरी)		विषयगत समितिमा रही सहयोग गर्ने ।
३.	जिल्ला समन्वय समिति	जिल्ला समन्वय समिति प्रमुख	- स्थानीय तहहरूसँग समन्वय गर्ने । - विपद् सम्बन्धि सूचना संकलनमा सहजिकरण गर्ने । - अनुगमन गर्ने ।
४.	गाउँपालिका तथा नगरपालिका	प्रमुखहरू	- जोखिमबाट प्रभावित हुन सक्ने जनसंख्याको पहिचान गर्ने । - जोखिमयुक्त ठाँउ, बस्ती तथा समुदायको पहिचान गरी पूर्व तयारीका योजना तर्जुमा गर्ने । - गाउँपालिका तथा नगरपालिकास्तरको मनसुन पूर्व तयारी कार्य योजना तयार पार्ने । - तत्काल उद्धारकोलागि आवश्यक सामग्रीको व्यवस्थापन गर्ने । - आवश्यकताअनुसार जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिसँग समन्वय गर्ने ।
५.	राजनैतिक दलहरू (जिल्ला तथा स्थानीय स्तरका सम्पूर्ण राजनैतिक दलहरू)	दलका प्रमुखहरू	- जिल्ला तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई आवश्यकतानुसार सल्लाह, सहयोग र मार्गदर्शन प्रदान गर्ने । - स्रोत संकलनका लागि समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गर्ने । - स्थानीय तथा जिल्लास्तरमा जनपरिचालनमा सहयोग पु-याउने ।
६.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सभापति	- प्रबन्धकारी भूमिका निर्वाह गर्ने । - खाद्य/गैरखाद्य सामग्री तथा अस्थायी आवासको व्यवस्थापनगर्ने । - सूचना सङ्कलन तथा सम्प्रेषणका लागि स्वयंसेवक परिचालन गर्ने । - प्रकोपको समयमा आपत्कालिन आवास तथा बन्दोबस्ती व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने ।
७.	विषयगत सरकारी	कार्यालय प्रमुखहरू	विषयगत समितिमा रहि क्षेत्रगत अगुवा भूमिका निर्वाह गर्ने ।

	कार्यालय (जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, सहरी विकास तथा भवन डिभिजन कार्यालय, जिल्ला शिक्षा समन्वय ईकाइ, महिला तथा बालबालिका कार्यालय)		सम्बन्धित कार्यालयको आपत्कालिन योजना निर्माण गर्ने ।
८.	उद्योग वाणिज्य संघ	अध्यक्ष	- उद्योग वाणिज्य संघमा आवद्ध व्यवसायीहरूलाई राहत सामग्री संकलन तथा वितरणकालागि आवश्यक सहयोग एवं समन्वय गर्ने । - सुख्खा तथा तयारी खाना जस्तै: चिउरा, भुजा, बिस्कुट आदि, खाद्य सामग्री संकलन, वितरण र व्यवस्थापनमा सघाउने । - जाडो मौसममा आवश्यक हुने न्यानो कपडा तथा सामग्री संकलन, वितरण र व्यवस्थापनमा सघाउने ।
९.	यातायात व्यवसायी संघ	अध्यक्ष	राहत तथा उद्धार कार्यका लागि यातायातका साधनहरू र जनशक्ति उपलब्ध गराउने ।
१०.	नेपाल पत्रकार महासंघ	संचार माध्यम, एफ.एम. र सञ्चार कर्मीहरू	- तथ्यपरक सूचना संकलन तथा सम्प्रेषण गर्न संचार कर्मी र संचार माध्यमसँग समन्वय गर्ने । - मनसुनको समयमा जनचेतनामूलक सूचना प्रवाह गर्न संचार कर्मी र संचार माध्यमसँग

			समन्वय गर्ने ।
११.	पेशागत व्यवसायी, निर्माण व्यवसायी, कृषक तथा जल उपभोक्ता, सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघ	अध्यक्ष	▪ राहत, उद्धार तथा संरक्षण कार्यमा सहयोग ।
१२.	गै.स.सं. महासंघ	अध्यक्ष	▪ जिल्लाका सबै सदस्य गैससहरूसँग समन्वय गर्ने । ▪ जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई विपद् प्रतिकार्यकालागि आवश्यक स्रोत संकलनमा सहयोग गर्ने ।
१३.	राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गै.स.सहरु	प्रमुख	▪ विपद्को समयमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई आवश्यक प्राविधिक सहयोग गर्ने, ▪ आवश्यक स्रोत संकलनमा सहयोग गर्ने, ▪ राहत तथा उद्धार सामग्री उपलब्ध गराउने, ▪ क्षमता विकास तथा सहजीकरण गर्ने ।

४.२ मनसुनको आपतकालीन कार्य योजना

क्र.सं	क्रियाकलापहरू	जिम्मेवार निकाय	समयावधि	अनुगमन गर्ने निकाय/ अधिकारी	अनुगमन सूचकांक
१.	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरि मनसुनको आपतकालीनकार्य योजना तयारगर्न सबै स्थानीय तहलाई अनुरोध गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको सचिवालय	बैशाख	जिल्ला समन्वय समिति प्रमुख	पत्रको छाँया कपी र योजनाको खाका उपलब्ध भएको हुने छ ।
२.	विषयगत क्षेत्र अगुवा सरकारी कार्यालय, सुरक्षा निकाय लगायत विपद् जोखिम न्यूनीकरणको क्षेत्रमा कार्य गर्ने निकायहरूसँगको समन्वय बैठक बस्ने ।	प्र.जि.अ, विषयगत क्षेत्र अगुवा कार्यालय, स्थानीय तह , जिल्ला अगुवा सहयोगी निकाय, नेपाल रेडक्रस, सुरक्षा निकाय, गैसस	जेष्ठ	जिल्ला समन्वय समिति प्रमुख	बैठकको माइन्पुटको प्रति उपलब्ध भएको हुनेछ ।
३.	मनसुनको आपतकालीन कार्य योजना ढाँचा तयार पारी सबै स्थानीय तहमा पठाउने र सोही अनुसार गर्न अनुरोध गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको सचिवालय, विषयगत क्षेत्र अगुवा कार्यालय	बैशाख	जिल्ला समन्वय समिति प्रमुख प्र.जि.अ राजनैतिक दलहरू	जिल्ला स्तरको मनसुन पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको पुस्तिका तयार भएको हुने छ ।
४.	मनसुन पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यमा क्रियाशिल रहने सरोकारवालाहरूको नक्सांकन गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको सचिवालय र विपद् सम्पर्क व्यक्ति	बैशाख र जेष्ठ महिना	प्र.जि.अ	सरोकारवालाको सूची उपलब्ध भएको हुनेछ ।
५.	खोज तथा उद्धार टोलीको सूची अद्यावधिक गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति सचिवालय तथा स्थानीय विपद् सम्पर्क व्यक्ति	जेष्ठ महिना	प्र.जि.अ	अद्यावधिक खोज तथा उद्धार टोलीको सूची उपलब्ध भएको हुने छ ।

६.	मनसुनका कारण घट्न सक्ने विपद् जोखिमकालागि आवश्यक न्यूनतम राहत सामग्रीको व्यवस्थापन गर्ने ।	सुरक्षा निकाय, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी नुवाकोट स्थानीय तह	असार	जिल्ला समन्वय समितिप्रमुख, प्र.जि.अ	संकलित सामग्रीको सूची उपलब्ध भएको हुनेछ ।
७.	जिल्ला तथा स्थानीय स्तरमा मौजुदा रहेको आपतकालीन उद्धार सामग्रीको सूची अद्यावधिक राख्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको सचिवालय विपद् सम्पर्क व्यक्ति सुरक्षा निकाय	जेष्ठ	प्र.जि.अ जिल्ला समन्वय समितिप्रमुख	आपतकालीन उद्धार सामग्रीको सूची अद्यावधिकभएको हुने छ ।
८.	जिल्लामा अवस्थित एम्बुलेन्सको सूची अद्यावधिक राख्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको सचिवालय जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय	बैशाख	प्र.जि.अ प्रमुख जनस्वास्थ्य अधिकृत	एम्बुलेन्सको अद्यावधिक सूची उपलब्ध भएको हुने छ ।
९.	खोज तथा उद्धार क्षेत्रका तालिमप्राप्त दक्ष जनशक्तिहरुको विवरण अद्यावधिक गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति सचिवालय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी तथा विपद् सम्पर्क व्यक्तिहरु	जेष्ठ	प्र.जि.अ, जिल्ला समन्वय समितिप्रमुख, रेडक्रस सभापति	तालिम प्राप्त दक्ष जनशक्तिको अद्यावधिक विवरण उपलब्ध भएको हुने छ ।
१०.	मनसुनमा विभिन्न प्रकोपको पूर्व तयारीकालागि प्रचार प्रसार गर्ने ।	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति तथा स्थानीय संचार माध्यम	जेष्ठ देखि भाद्रसम्म	प्रमुख स्थानीय तह ,नेपाल पत्रकार महासंघ	प्रचार प्रसारमा प्रयोग भएको अडियो तथा छापिएको सामग्री उपलब्ध भएको हुने छ ।
११.	उद्धार तथा राहतको लागि आवश्यकता अनुसार सरोकारवालाहरुको समन्वय बैठक बस्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति र सहयोगी निकाय	आवश्यकतानुसार	प्र.जि.अ, प्रमुख स्थानीय तह, राजनैतिक दल	बैठकको माइन्युट प्रति उपलब्ध भएको हुने छ ।

१२.	जोखिम देखिएको स्थान तथा समुदायमा राहत सामग्री वितरण गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति र सहयोगी निकाय	आवश्यकतानुसार	जिल्ला समन्वय समिति, प्र.जि.अ	वितरण भएको सामग्रीको भरपाई र प्रगति प्रतिवेदन उपलब्ध भएको हुने छ ।
१३.	अविरल वर्षाका कारण विभिन्न प्रकोपबाट प्रभावित हुन सक्ने समुदायको अवस्थाबारे निरन्तर जानकारी लिनेदिने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको सचिवालय, स्थानीय विपद् सम्पर्क व्यक्ति, जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र, सञ्चार माध्यम	विपद्को घटना घटेपश्चात निरन्तररूपमा	स्थानीय तह प्रमुख जिल्ला समन्वय समितिप्रमुख राजनैतिक दल	प्रभावितहरूको विवरण उपलब्ध भएको हुने छ ।
१४.	मनसुनका कारण विपद् जोखिमका घटना घटेको खण्डमा प्रभावित गर्भवती, सुत्केरी महिला, बालबालिका, वृद्धवृद्धा तथा असक्त व्यक्तिहरूको तथ्यांक अध्यावधिक गरी अवस्थाबारे जानकारी लिने ।	गाँउपालिका र नगरपालिका कार्यालयहरू	विपद्को घटना घटेपश्चात निरन्तररूपमा	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति महिला तथा बालबालिका कार्यालय	अद्यावधिक भएको घटनाहरूको विवरण उपलब्ध भएको हुने छ ।
१५.	राहत वितरणलाई प्रभावकारी बनाउन तथा दोहोरिन नदिन समन्वय, व्यवस्थापन तथा सुपरिवेक्षण गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	आवश्यकतानुसार	जिल्ला समन्वय समिति	समन्वय बैठक तथा सुपरिवेक्षणको प्रगति विवरण उपलब्ध भएको हुने छ ।
१६.	प्रभावित हुन सक्ने समुदायको स्वास्थ्य सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी ढंगले संचालन गर्न निर्देशन दिने ।	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय	विपद्को सूचना प्राप्त गर्नसाथ	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय	बैठकको निर्णय तथा पत्रचार भएको प्रति उपलब्ध भएको हुनेछ ।
१७.	मनसुनको आपतकालीन कार्य योजना कार्यान्वयनको प्रगती	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति ,स्थानीय विपद्	आश्विन	प्र.जि.अ, स्थानीय तह प्रमुख	प्रगति प्रतिवेदन उपलब्ध भएको हुनेछ ।

	प्रतिवेदन तयार पार्ने र तालुक निकायमा पेश गर्ने ।	व्यवस्थापन समिति र विषयगत क्षेत्र अगुवा कार्यालयहरु			
१८.	समिक्षा बैठक बस्ने ।	प्र.जि.अ तथा स्थानीय तहका प्रमुखहरु	आश्विन	प्र.जि.अ	समिक्षा बैठकको निर्णय प्रति उपलब्ध भएको हुनेछ ।

मनसुनको आपतकालीन वाषिककार्य योजना २०७५

कार्य/काम	बैशाख				जेष्ठ				आषाढ				श्रावण				भाद्र				असोज				कार्तिक				मुख्य जिम्मेवारी	सहायक जिम्मेवारी	कैफियत
	१	२	३	४	१	२	३	४	१	२	३	४	१	२	३	४	१	२	३	४	१	२	३	४	१	२	३	४			
बाढी पुर्व गरीने काम निर्धारण																													DDMC	DLSA	
बाढी पुर्व तयारी पहिलो बैठक : जोखिम क्षेत्र पहिचान गर्ने र सुचना संकलनका लागि आग्रहगर्ने																													DCC	DLSA	
बाढीबाट जोखिमपूर्ण गा.पा., नपा, वडा, टोल, समुदाय पहिचान गर्ने																													DEOC/ DDMC	DLSA	
आश्रय क्षेत्रका लागि बिद्यालय, गा.पा., नपा, वडा , भवन, स्वास्थ्य चौकी, गोदाम, मन्दिर आदी पहिचान गर्ने																													DUDBC/ NRCS	DLSA	
खानेपानी व्यवस्था तथा ढल निकास पहिचान गर्ने																													DWASH CC	DLSA	
खानेपानी तथा ढलनिकासको सरसफाई र मर्मत सम्भार गर्ने																													DWASH CC	DLSA	

क्षेत्रगत अगुवाको नक्साङ्कन र सम्पर्क नम्बर

क्षेत्र	क्षेत्रगत अगुवा	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नम्बर	कैफियत
समन्वय, खोजी तथा उद्धार	जिल्ला प्रशासन कार्यालय जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	०१०५६१९३३	९८५११४७७७७
खोजी तथा उद्धार		नेपाली सेना		९८०१३७१८३३
खोजी तथा उद्धार		नेपाल प्रहरी		९८५१२९५५५
आपत्कालीन आश्रयस्थल	सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग डि.का नुवाकोट	आवास तथा भवन निर्माण कार्यालय प्रमुख	०१०५६०१७९	९८४१२४१२९१
आपत्कालीन समन्वय	Logistic जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	०१०५६०३३३	९८५११४७७७७
खानेपानी स्वास्थ्य सरसफाइ	खाने पानी तथा सरसफाई डिभिजन	डिभिजन प्रमुख	०१०५६०१६२	
आपत्कालीन स्वास्थ्य पोषण	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय	जिल्ला स्वास्थ्य प्रमुख	०१०५६०२५५	
आपत्कालीन शिक्षा	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	प्रमुख	०१०५६००५७	
गैरखाद्य सामग्री	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सभापति	०१०५६०९७०	९८४१५४८१५६
आपत्कालीन संरक्षण	जिल्ला महिला विकास कार्यालय	महिला विकास अधिकृत	०१०५६०२१२	
तत्कालीन पुर्नलाभ	जिल्ला समन्वय समिति	स्थानिय समन्वय अधिकारी	०१०५६१२२०	९८५११०२३९७
सुचना	जिल्ला आपत्कालीन सुचना केन्द्र	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	०१०५६१९३३	
खाद्य तथा कृषि	जिल्ला कृषि विकास कार्यालय	जिल्ला कृषि विकास अधिकृत	०१०५६०१२८	
उद्योग वाणीज्य संघ	अध्यक्ष	तारा बहादुर कार्कि	९८५११००३१३	
गै.स.स तथा गै.स.स (लोकतान्त्रीक)				९७५१०२९८५६, ९८४१५१८३६८